

ความเป็นมาของปัญหา

การศึกษามีส่วนสำคัญในการพัฒนาประเทศ ทั้งด้านเศรษฐกิจ ด้านการเมือง ด้านสังคมและวัฒนธรรม เพราะการศึกษาช่วยพัฒนาประชากรให้มีความรู้ความสามารถ มีประสิทธิภาพในการทำงาน ทำให้การพัฒนาประเทศได้ผลดี วิรุพุท ข วิเชียรโชติ ไก่กลาว ไ่วว่า การเร่งรัดพัฒนาประเทศจะสำเร็จลงด้วยดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับเหตุและปัจจัยหลายประการ แต่ที่สำคัญที่สุดก็คือ การศึกษา เพราะเป็นระบบที่มีหน้าที่พัฒนากำลังคนสำหรับไปพัฒนาประเทศชาติโดยตรง¹

ปัจจุบันศิลปวิทยาการมีความเจริญและเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การศึกษาของไทยไม่สามารถตอบสนองความเปลี่ยนแปลงนั้นได้ กลับกลายเป็นอุปสรรคในการพัฒนาประเทศ ทั้งในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 4 (2520 - 2524) เฉพาะที่เกี่ยวกับการศึกษาและสังคมกล่าวเกี่ยวกับเรื่องการศึกษาว่า "การศึกษาของประเทศไทยในปัจจุบันยังไม่เหมาะสมกับสภาพความต้องการทาง เศรษฐกิจและสังคม การศึกษาในแต่ละชั้นตอนไม่เบ็ดเสร็จในตัวเอง ทำให้เด็กเรียนมุ่งศึกษาต่อสูงขึ้นไปเรื่อย ๆ การที่จะจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพความต้องการทาง เศรษฐกิจ พร้อมทั้ง เสริมสร้างและพัฒนาสังคมให้สอดคล้องกับภาวะการทาง เศรษฐกิจและการเมือง การแก้ไขปัญหาดัง ๆ ที่เกี่ยวกับการศึกษา จำเป็นต้องทำพร้อม ๆ กัน ให้สอดคล้องสัมพันธ์กัน โดยการพัฒนาการศึกษา"²

¹วิรุพุท ข วิเชียรโชติ, "การปฏิรูปการศึกษาเพื่อพัฒนาประเทศ", วารสารสภาการศึกษาแห่งชาติ (มิถุนายน 2515) : 33.

²กระทรวงศึกษาธิการ, แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติระยะที่สี่ (2520-2524) เฉพาะที่เกี่ยวกับการศึกษาและสังคม (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา, 2519), หน้า 26 - 27.

การจัดการศึกษาในประเทศไทยมีหลายระดับ การจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา มีความสำคัญเพราะเป็นการจัดการศึกษาให้แก่เยาวชน ซึ่งอยู่ในระยะวัยรุ่นซึ่งเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงทางกายและอารมณ์อยู่ตลอดเวลา การจัดการศึกษาให้เด็กวัยนี้ ต้องมีความระมัดระวังเป็นพิเศษ ต้องคำนึงถึงหลักจิตวิทยา วรวิทย์ วสันตสรากร ให้ความเห็นไว้ว่า เด็กที่เข้าเรียนชั้นมัธยมศึกษาเป็นเด็กที่อยู่ในวัยรุ่นหนุ่มสาว ร่างกายและจิตใจของเด็กกำลังเปลี่ยนแปลง และเจริญเติบโตอย่างเต็มที่ พบจากวัยนี้ก็จะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ ถ้าเราประคับประคองเด็กวัยนี้ให้ดี ก็จะเป็นผู้ใหญ่ที่ดีในวันข้างหน้า การจัดการศึกษาให้แก่คนที่กำลังเปลี่ยนแปลงทั้งทางร่างกายและจิตใจนั้น เป็นงานที่ยากมาก¹

การให้การศึกษาระดับมัธยมศึกษา ควรจะมีจุดมุ่งหมายให้ผู้รับการศึกษานำความรู้ไปศึกษาต่อในระดับสูง และนำความรู้ไปใช้ในการประกอบอาชีพ นักเรียนที่จบระดับมัธยมศึกษาส่วนใหญ่มักจะออกไปประกอบอาชีพ เพราะการรับเข้าเรียนในระดับสูงโดยเฉพาะชั้นมหาวิทยาลัยมีจำนวนจำกัด ปัญหาที่ก่อกวนมากที่สุดคือ นักเรียนที่จบมัธยมศึกษาไม่สามารถทำงานได้เท่าที่ควร เพราะการให้การศึกษามุ่งหนักในด้านวิชาสามัญ ในด้านอาชีพมีการสอนน้อยมาก และเนื้อหาที่สอนไม่ตรงกับความต้องการของท้องถิ่น การฝึกและการปฏิบัติไม่ทำกันอย่างจริงจัง ทำให้เด็กไม่สามารถออกไปปฏิบัติจริง ๆ ได้ ในรายงานของคณะกรรมการวางแผนปฏิรูปการศึกษา ได้กล่าวถึงการศึกษาระดับมัธยมศึกษาว่า แบบเรียนต่าง ๆ ที่ใช้อยู่ในระดับมัธยมศึกษาขาดความเหมาะสมกับท้องถิ่น บรรจุเนื้อหาหนัก ล้าสมัย และน่าเบื่อหน่าย และมีได้รับการแก้ไขบ้างปี ๆ หนึ่ง ทำให้ไม่เหมาะสมกับสถานการณ์และสภาพการณ์ปัจจุบันของบ้านเมือง² จะเห็นได้ว่าการมัธยมศึกษาไม่สามารถจัดให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคมได้ และยังก่อปัญหาให้แก่สังคมด้วย ดังที่ ประมวล เสนาฤทธิ ให้ความเห็น

¹ วรวิทย์ วสันตสรากร, ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการมัธยมศึกษา (พระนคร : โรงพิมพ์สยาม, 2518), หน้า 95.

² สิบปนนท์ เกตุทัต และคณะ, การปฏิรูปการศึกษา (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช, 2518), หน้า 106.

ว่า คุณสมบัติของผู้จบการศึกษาระดับนี้ ยังไม่สนองความต้องการของระบบการศึกษา ไม่ว่าจะด้านความรู้ทางวิชาการ ศิลปกรรม จรรยา แนวคิดที่จะประกอบอาชีพ ตลอดจนความรู้ลึกที่จะรับผิดชอบต่อสังคม ซึ่งในระยะหลัง ๆ ปัญหาเรื่องนี้ยังทวีความรุนแรงขึ้น¹

ปัจจุบันนี้ ประเทศไทยมีแนวโน้มที่จะขยายการศึกษาระดับมัธยมศึกษาสูงขึ้นในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ระยะที่สี่ (2520 - 2524) ได้กำหนดเป้าหมายการพัฒนาการศึกษาตามมัธยมศึกษาไว้ดังนี้ ขยายการศึกษาระดับมัธยมศึกษาสายสามัญให้นักเรียนเพิ่มขึ้น เฉลี่ยประมาณร้อยละ 11 ต่อปี (เป็นอัตราตั้งแต่ปี 2521 - 2524 หลังเปลี่ยนแปลงเป็นระบบ 6 : 3 : 3 ในปี 2521) โดยให้สิ้นสุดท้ายของแผนพัฒนา รับนักเรียนได้ทั้งสิ้น 3.0 ล้านคน ในการนี้มีเป้าหมายเพิ่มโรงเรียนมัธยมทั่วประเทศ ปีละ 100 โรงเรียน²

ในเรื่องการเพิ่มจำนวนนักเรียนในระดับมัธยมศึกษา กองแผนงาน กรมสามัญศึกษา ได้สำรวจและคำนวณปริมาณจำนวนนักเรียนเพื่อวางแผนจัดการมัธยมศึกษา ตามแผนการศึกษาแห่งชาติฉบับใหม่ ซึ่งจะเริ่มดำเนินการในปี 2521 ดังนี้

---

¹ประมวล เสนาฤทธิ, "สภาพและความต้องการทางการศึกษาไทย", เทคนิคการบริหาร : 18 (กรุงเทพมหานคร : กองแผนงาน สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2518), หน้า 52 - 53.

²กระทรวงศึกษาธิการ, แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติระยะที่สี่ (2520 - 2524) เฉพาะที่เกี่ยวกับการศึกษาและสังคม (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา, 2519), หน้า 32.

ตารางที่ 1

ประมาณจำนวนนักเรียนมัธยมศึกษา (สายสามัญ) ทั่วประเทศ
ระหว่างปีการศึกษา 2519 - 2523¹

ชั้น	2519	2520	2521	2522	2523
มศ. คน	997,337	1,197,041	1,853,040	2,101,522	2,314,086
มศ. ปลาย	133,066	156,983	405,526	519,292	657,672
รวม	1,130,403	1,354,024	2,258,566	2,620,814	2,971,758

จากตารางและเป้าหมายการพัฒนาการศึกษา จะเห็นว่าจำนวนนักเรียนระดับมัธยมศึกษา เพิ่มมากขึ้นทุกปี จะทำให้เกิดปัญหาเรื่องคุณภาพ การจัดการศึกษาโดยเฉพาะอย่างยิ่งทางคานาวิชาการ เพราะเมื่อพิจารณาโครงสร้างของหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ. 2518 ได้ยกเลิกการแบ่งสายสามัญ สายอาชีพ แผนกวิทยาศาสตร์ แผนกศิลปะ แผนกทั่วไป เปิดวิชาเลือกให้เรียนอย่างเสรี การวัดผลเป็นแบบหน่วยกิต มีการโอนหน่วยกิตได้ ประเมินผลเป็นรายวิชา โรงเรียนวัดผลเอง มีผู้วิพากษ์ว่าโรงเรียนวัดผลเองจะทำให้มาตรฐานการศึกษาตกต่ำลง ผู้บริหารจะต้องหาวิธีการที่รัดกุมในการวัดผล และหาทางให้ครูเข้าใจหน้าที่และความสำคัญของตน นับได้ว่าการบริหารคานาวิชาการมีความสำคัญขึ้นทุกที ภัยโศก สาคร กล่าวไว้ว่า ผู้บริหารการศึกษาหรือครูใหญ่ทุกคน ควรจะรับผิดชอบเป็นผู้นำในคานาวิชาการ เป็นอันดับแรก เพราะหน้าที่ของโรงเรียนหรือสถานศึกษาทุกแห่งคือการ

¹ กระทรวงศึกษาธิการ, กองแผนงาน, เตรียมการจัดมัธยมศึกษาตามแผนการศึกษาแห่งชาติ เอกสารอัครสำเนา, 2518.

ให้ความรู้แก่นักเรียนในคณาวิชาการ และงานคณาวิชาการนี้ผู้บริหารต้องถือว่าสำคัญกว่างานธุรการ ดังนั้นการแบ่งเวลาวันหนึ่ง ๆ ของผู้บริหารการศึกษาให้แก่งานต่าง ๆ ควรแบ่งให้แก่งานคณาวิชาการมากที่สุด งานธุรการนั้นจำเป็นก็จริง แต่โดยหลักผู้บริหารการศึกษาแล้ว สำคัญรองจากวิชาการ¹ และ พันัส หันนาคินทร์ ไทกลาวไวว่า งานหลักในการบริหารโรงเรียนน่าจะเป็นงานที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน หรืองานวิชาการนั่นเอง ส่วนงานอื่น ๆ ควรจะเป็นการสนับสนุนให้งานคณาวิชาการดำเนินไปด้วยดีเท่านั้น²

จะเห็นได้ว่างานคณาวิชาการมีความสำคัญ มีบทบาทส่งเสริมให้การศึกษามีคุณภาพ เพราะวิชาการนั้นเป็นผลประโยชน์ที่เด็กจะได้รับและนำไปใช้ในการดำรงชีวิตได้ แต่จากผลของการวิจัยปรากฏว่าผู้บริหารการศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้องไม่ได้เอาใจใส่ในงานวิชาการเท่าที่ควร ถึงผลการวิจัยของ จิระ สิทธิ ไทกลาวว่า งานบริหารคณาวิชาการยังมีน้อย โดยกลุ่มผู้บริหาร กลุ่มนักวิชาการ กลุ่มประชาชน ให้ความสำคัญงานคณาวิชาการเป็นอันดับที่ 4 โดยเรียงลำดับหนึ่งถึงอันดับสุดท้ายดังนี้ งานบริหารธุรการ งานบริหารบุคคล งานบริหารกิจการนักเรียน งานบริหารวิชาการ และงานบริหารด้านความสัมพันธ์กับชุมชน³

¹ ภิญญา สาทร, หลักบริหารการศึกษา พิมพ์ครั้งที่ 3, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช, 2519), หน้า 232.

² พันัส หันนาคินทร์, หลักบริหารโรงเรียน (พระนคร : สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช, 2515), หน้า 225.

³ จิระ สิทธิ, "งานบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาในเขต 12", (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520), บทคัดย่อหน้า จ.

จากการขยายปริมาณทางการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาออกไปอย่างรวดเร็ว และการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของหลักสูตรดังกล่าวมาแล้ว ทำให้เป็นที่น่าวิตกว่าคุณภาพทางการศึกษาโดยเฉพาะด้านวิชาการจะค่อยลงไป ถ้าครูไม่เข้าใจบทบาทของตนดีพอ และผู้บริหารซึ่งเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมคุณภาพการศึกษายังไม่สนใจงานด้านวิชาการเท่าที่ควร ควบคู่กัน ทำให้ผู้วิจัยเห็นสมควรจะศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในด้านโครงสร้างการบริหารงาน ภารกิจ และการปฏิบัติงานด้านวิชาการ ปัญหาการปฏิบัติงาน เพื่อจะเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงงานบริหารวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาโครงสร้างการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา สายสามัญ ในกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาถึงภารกิจและการปฏิบัติงานในค่านวิชาการที่เป็นจริง ในโรงเรียนมัธยมศึกษาสายสามัญ ในกรุงเทพมหานคร
3. เพื่อศึกษาปัญหาในการปฏิบัติงานค่านวิชาการ ในโรงเรียนมัธยมศึกษาสายสามัญ ในกรุงเทพมหานคร

ขอบเขตของการวิจัย

1. ศึกษาเฉพาะการบริหารงานวิชาการ ในโรงเรียนมัธยมศึกษาสายสามัญ ที่มีตั้งแต่ มัธยมศึกษาปีที่ 1-5 ในสังกัดกองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
2. ศึกษาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษาสายสามัญ เฉพาะปีการศึกษา 2520 ในกรุงเทพมหานครเท่านั้น

3. บุคลากรที่ใช้ในการวิจัยแบ่งเป็น 2 ฝ่ายคือ ฝ่ายบริหารงานวิชาการ ได้แก่ ผู้อำนวยการหรืออาจารย์ใหญ่ ผู้ช่วยผู้อำนวยการหรือผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิชาการ หัวหน้าสายหรือหัวหน้าหมวดวิชาต่าง ๆ ของโรงเรียน ส่วนครูผู้ปฏิบัติงานถือเอาครูผู้สอนในสายวิชาต่าง ๆ ของโรงเรียนที่มีประสบการณ์การสอนมาแล้วอย่างน้อย 1 ปีการศึกษา

คำจำกัดความของคำที่ใช้ในการวิจัย

การบริหาร หมายถึง พฤติกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป รวมมือดำเนินการอย่างประสานสัมพันธ์ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายอย่างที่บุคคลตั้งกล่าวตั้งไว้ด้วยกัน

งานวิชาการ หมายถึง หลักการต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน ซึ่งได้แก่ ขบวนการบริหารงานวิชาการ หลักสูตรและเอกสารการใช้หลักสูตร วิธีสอนและตารางสอน วัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอนและห้องสมุด กิจกรรมนักเรียน การนิเทศงานวิชาการ การกำหนดให้ครู-อาจารย์ปฏิบัติงานวิชาการ การใช้ทรัพยากรและแหล่งความรู้ในท้องถิ่น การแนะแนว การวัดผล และการประเมินผลการศึกษา การวางแผนปรับปรุงงานวิชาการของโรงเรียน

โครงสร้างการบริหารงานวิชาการ หมายถึง โครงสร้างในการดำเนินงานทางวิชาการ ซึ่งได้แก่ การแบ่งงานวิชาการออกเป็นหมวดหรือสายวิชาต่าง ๆ การจัดตำแหน่งผู้ช่วยผู้บริหารทางวิชาการ การจัดตั้งกรรมการฝ่ายวิชาการของโรงเรียน และการมอบหมายงานวิชาการของผู้บริหารงานวิชาการให้บุคคลอื่นดำเนินการแทน

โครงสร้างการบริหาร หมายถึง การแบ่งงานวิชาการออกเป็นสายวิชาต่าง ๆ

โรงเรียนมัธยมศึกษา หมายถึง โรงเรียนมัธยมศึกษา สายสามัญ ที่สังกัดกองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ที่เปิดสอนตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-5

ผู้บริหารงานวิชาการ หมายถึง ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ผู้อำนวยการโรงเรียน และรวมถึง ผู้ช่วยครูใหญ่ฝ่ายวิชาการ ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิชาการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ

โรงเรียนฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดวิชาทุกหมวด หรือผู้ที่ทำหน้าที่หรือรักษาการแทนในตำแหน่งที่กล่าวมาแล้ว ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สายสามัญ กองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

ครูปฏิบัติการ หมายถึง ครูอาจารย์ที่ทำหน้าที่สอนวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่กล่าวแล้ว

ประโยชน์ของการวิจัย

1. ผลการวิจัยครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์ในการบริหารงานวิชาการ ในโรงเรียนมัธยมศึกษาสายสามัญ ที่จะใช้เป็นแนวปฏิบัติ และหาทางปรับปรุงแก้ไขงานวิชาการของคนที่ได้ผลดียิ่งขึ้น
2. ผลการวิจัยครั้งนี้ จะช่วยให้เข้าใจปัญหาต่าง ๆ ของงานวิชาการ ทั้งฝ่ายบริหารและฝ่ายปฏิบัติการ ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สายสามัญ ในกรุงเทพมหานคร
3. ผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อนักการศึกษาและผู้ที่สนใจเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา สายสามัญ ในกรุงเทพมหานคร

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวิธีดำเนินการวิจัยโดยสังเขปดังนี้

กลุ่มตัวอย่างประชากร

ก. ประชากรประกอบด้วย ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ผู้อำนวยการ ผู้ช่วยครูใหญ่ฝ่ายวิชาการ ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิชาการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ และครูอาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร ซึ่งเปิดสอนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย มีทั้งหมด 64 โรงเรียน

ข. การเลือกกลุ่มตัวอย่างประชากร ดำเนินการเป็นชั้นคอคอดดังนี้

1. เลือกโรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร ที่เปิดสอนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งมีทั้งหมด 64 โรงเรียน เลือกมาร้อยละ 40 ได้โรงเรียนจำนวน 26 โรงเรียน

2. ประชากรที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ซึ่งได้แก่ ครูใหญ่ หรือ อาจารย์ใหญ่ หรือผู้อำนวยการ ผู้ช่วยครูใหญ่ฝ่ายวิชาการ หรือผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิชาการ หรือผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าสายวิชา หรือหัวหน้าหมวดวิชาทั้งหมดของโรงเรียนที่สุ่มมาได้

3. ตัวอย่างประชากรฝ่ายปฏิบัติการคือ ครู-อาจารย์ สุ่มตัวอย่างจากหมวดวิชาต่าง ๆ หมวดละ 2 คน ได้โรงเรียนละ 16 คน และเป็นกลุ่ม ครู-อาจารย์ ที่ปฏิบัติการสอนมาแล้วไม่น้อยกว่า 1 ปีการศึกษา

การสุ่มตัวอย่างในข้อ ข. ทั้งหมด ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้รายชื่อ โรงเรียน และ ครู-อาจารย์ ฝ่ายปฏิบัติการของโรงเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยและคณะสร้างขึ้นโดยอาศัยแนวจากแบบสอบถามต่าง ๆ ที่มีลักษณะเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน

2. ลักษณะแบบสอบถามมี 3 ลักษณะคือแบบเลือกตอบ (check list) แบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) และแบบเติมข้อความ

3. แบบสอบถามแบ่งเป็น 2 ชุดคือ

3.1 แบบสอบถามสำหรับผู้บริหารฝ่ายวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา

3.2 แบบสอบถามสำหรับครู-อาจารย์ปฏิบัติการวิชาการ

4. แบบสอบถามแต่ละชุดแบ่งออกเป็น 2 ตอนคือ

ก. ข้อมูลส่วนตัว

ข. หน้าที่ความรับผิดชอบและการปฏิบัติงานวิชาการ

5. ก่อนการปฏิบัติการวิจัยจริง ให้นำแบบสอบถามทั้ง 2 ชุดไปทดลองก่อน เพื่อหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามส่งทางไปรษณีย์ส่วนหนึ่ง และไปส่งด้วยตนเองอีกส่วนหนึ่ง เมื่อผู้ตอบแบบสอบถามตอบเสร็จก็ให้ส่งกลับคืนมายังผู้วิจัย โดยทางไปรษณีย์ส่วนหนึ่ง อีกส่วนหนึ่ง ผู้วิจัยไปรับคืนด้วยตนเอง

วิธีวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมได้โดยวิธีทางสถิติต่าง ๆ คือ การหาการถดถอย ค่ามัชฌิมเลขคณิต และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ลำดับขั้นในการเสนอข้อมูล

บทที่ 1 บทนำ กล่าวถึง ความเป็นมาของปัญหา วัตถุประสงค์ของการวิจัย ขอบเขตของการวิจัย ขอบจำกัดความของการวิจัย คำจำกัดความของคำที่ใช้ในการวิจัย ประโยชน์ที่ได้จากการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย และลำดับขั้นในการเสนอข้อมูล

บทที่ 2 เอกสารอ้างอิงและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กล่าวถึง การบริหารทั่วไป การบริหารการศึกษา ความหมายของการบริหารวิชาการ ขบวนการบริหารงานวิชาการ และองค์ประกอบต่าง ๆ ของงานบริหารวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย และการรวบรวมข้อมูล กล่าวถึง ประชากรกลุ่ม ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

บทที่ 4 เสนอการวิเคราะห์ข้อมูลและผลการวิเคราะห์ข้อมูล กล่าวถึง ลำดับ
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งเสนอในรูปแบบตาราง และสรุป
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายและขอเสนอแนะ กล่าวถึง วัตถุประสงค์ของ
การวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย สรุปผลการวิจัย อภิปรายและขอเสนอแนะ
ส่วนสุดท้ายเป็นบรรณานุกรมและภาคผนวก